

ԿՐՈՆՔԸ Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Մանուկներու կազմութեան կայանը

Սօսին եւ Սեդա երկու փոքրիկ քոյրեր դրած էին ինծի .

« Կրճուպէն քիչ հեռու, Ժարըի անուն բարձունքներուն, Կապոյտ խաչի կայանին մեր օգտօրէութեան ժամանակը լրանալու վրայ է : Քանի մը օրէն պիտի վերադառնանք Մարտէջու մեր ծնողքներուն պիտի պատմենք այն հաճոյքները՝ զորս լման ամիս մը վայելեցինք խնամքով լեցուն դուրգութեան քնքերու մէջ :

« ... Աճապարէ գալ տեսնել : »

Մանուկներու հրճուանքի կանչերը միշտ քաղցր կը հնչեն տարեցներու սրտերուն : Մտածեցի ինքնաշարժ մը վարձել, յետոյ լաւագոյն համարեցայ նախ բարեկամներս տեսնել :

Կրճուպէի Հայերը, ընդհանրապէս քաղաքին մէջ ծայրը՝ Croix Rouge թաղամասին մէջ կը բնակին : Կէսօրէ վերջ, ժամը 4ի ատենները դստայ բարեկամներ որոնք կը հարցնեն, կը խօսին, կը պատմեն այնքան հայրենակցական, այնքան մտերմական եւ սիրալի սրբան տեսած ու լսած էի զիրենք տարիներ առաջ, երբ դացեր էի իրենց կազմակերպած մէկ հանգէսին խօսելու :

Խնդրեցի շուտով Ժարըի մեկնելու զիւրի միջոց մը : Ամէնուն ալ կամեցողութիւնը պատրաստ դատայ : Երեսօտար մը իր անձնական ինքնաշարժը տրամադրեց եւ չորս ընկեր բարեկամներով ճամբայ ելանք :

Մեր ճանապարհը օճապտոյտ դարձուածքներ ունի ու կերկարի բլրակողերէն վեր : Ոչ ամպ կայ եւ ոչ ալ մշուշ, ամէն ինչ լաւ է եւ բուսական աշխարհ : Մտերը, հոս ու հոն ուրմեր աչքերը կը զիտեն, շարունակ ցրցնուած տուններ ու հնձաններ դուրս կ'ելեն բլուրներու միջոցներէն, Կլիփայի վրայ գալով եւ բարձր, միադոյն ու բազմադոյն, բոլորն ալ կ'իսոյլին թաղուած կանանչազէղ ծառաստաններու եւ վայրի թուփերու մէջ : Լեռնահորի գոնին կախուած արեւը կը ցանէ անոնց վրայ վարդագոյն եւ յամիկազգոյն շողեր, որոնք միշտ կը փոխակերպուին համաձայն մեր քննազին ու նայուածքներուն : Ամէնէն վերը անհուն լեռն է, որուն կատարներուն բարձրացող ապառաժներ կամ հողի ուժեղ ու ցցուն շերտեր կը ստուերեն ճիւղի մեծ ու փոքր տարածութիւններ, կը պայծառացնեն լեռան մաքրութիւնն ու սրբութիւնը :

Կէս ժամի չափ սուրացող մեր ինքնաշարժը կանգ առաւ երկարածիւզ պարիսպի մը մայր դրան առջեւ :

« Հո՞ս է Կապոյտ խաչի մանուկներուն օգտօրէութեան կայանը : » Այո :

Եւ բաց դռնէն ներս մտանք : Ընդարձակ տարածութեան մը միջոցին կանգնած հին ու հաստատուն դղեակ մը իր սլաքները օգին կը բարձրացնէ : Սիրելի Նշանը կը խօսի դղեակին հնու-թեան, անոր պատմութեան մասին, կը թուէ ժամանակներու ընթացքին յաջորդաբար հոն բնակող պետական հեղինակաւոր պաշտօնեաներու անուններ, կը նկարագրէ դայն վարձելու, մաքրելու, կարգի դնելու համար Կրճուպէի Գաշնակցական ընկերներու, Կապոյտ խաչի անդամութիւններու եւ Մանուկներու ցոյց տուած կորովն ու աշխատանքները, կ'ուզէ զգացնել դղեակը վարձելու, մանուկներու օգտօրէութեան կայանի վերածելու ընդհանուր գործին յաջողութեան մէջ, Տէր եւ Տիկին Մխիթարներու կատարած լաւագոյն դերը :

Հազիւ հաստատութեան ներքին պարսպաւոր դրան առջեւ հասած, ահա, մեր ականջները սկըսան լեցնել մանուկներու խաղի, երգի, վազքի եւ ցատկոտութեան ձայներով :

Մանուկները հաճոյքներու հրճուանքներ ունին եւ մենք կ'անցնինք անոնց մէջէն գոարթ ներշնչումներով :

Ընդհանուր վարիչ - տնօրէնուհին, Տիկին Գ. Աղապապեան իր պաշտօնին ու պարտականութեան

րային պատիւարակութիւնը եւ զիտութեան յառաջդիմութիւնը պէտք է փարատեն կրճ. խաւարամտութիւնը : « Կրճուք ժողովուրդին հաշիշն է », կը պիտեմ Մարքսէն մինչեւ Սթալին :

Հակակրօն այս քարոզութենէն կը հետելի թէ Սթալինի շնորհած արտօնութիւնը մասամբ համայնակութեան ձախողումն է : Ասկէ զատ կ'ապացուցանէ թէ Ռուսիոյ մէջ միլիոնաւոր մարդիկ տակաւին դիտակցութիւնն ունին իրենց ներքին ազատութեան, եւ պաշտօնական համայնակար շրջանակները տեղեակ են ասոր : Ուստի անոնք նախընտրեցին, զոնք առժամապէս ապահովել հաւատարմութեան հաւատարմութիւնը, թէ ներքին եւ թէ մասնական արտաքին ճակատի վրայ, չափելով արբանեակ երկիրներու օրթոտքը Սլավներու, ինչպէս եւ ամբողջ աշխարհի հաւատարմութեան բանուորներուն համակրանքը :

գիտակից կրն մըն է, որ անսպառ սէր ունի մանուկներու հանդէպ, զիտէ կառավարել զանոնք եւ միշտ բարձր պահել անոնց ուրախ տրամադրութիւնները, մինչեւ անգամ կարգապահութեան համար գործածած իր խստութիւններու ժամանակ : Ան կը խօսի, կը բացատրէ առանց վերապահութեան եւ իր բոլոր բացատրութիւնները կը վերջացնէ շնորհալի ապացոյցներով : Ու կը տեսնեմ որ փոքրիկները հպարտանքի հրճուանքներ կ'արտայայտեն անոր հրահանգները կատարած ատեն : Կամառուպէս օգնական եղած չափահաս օրիորդներ հեղահամըրը կեցուածքներով կը բարեկեն մեզ եւ կը վերադառնան մանուկներու ուրախացնող իրենց զբաղումներուն :

Մեր փափաքին վրայ Տիկին Աղապապեան մեզ առաջնորդեց հաստատութեան անցքեր, ու սենեակները, մանչերու ննջարանները տեսնելէ վերջ, երբ հասանք ազդիկներու ննջարանի սեմը, յանկարծ, մեզ ընկերացող երկու քոյրերէն նուազ տարիք ունեցող սուրբ անաս, լնշմարեցի որ իր ձեռքերը կ'երկարէ մահահալալի մը վրայ :

« Ի՞նչ կ'ընէ այս փոքրիկը . »

Մեզ հետ կեցող քոյրը պատասխանեց . « Իր անկողինն է : Ծածկոցը փոքր ծալք մը ունէր, զացեւ կը շտկէ, որպէսզի լաւ կարգաւորուած վիճակի մէջ տեսնէք զայն : »

Ո՞վ թելադրեց այդ հաղիւ 5 — 6 տարեկան փոքրիկին այդպէս ընել : Ոչ ոք : Տեսարանը ինքնին կը բացատրէ թէ մանուկներու կազմութեան կայանը միջավայր մըն է նաեւ մաքրութեան, կարգապահութեան : Մանուկներու համակցութիւնը կը ստեղծէ ու կը կազմաւորէ անոնց մէջ բարի նախանքը :

Պատուհանէ մը վար կը նայինք : Մեր առջեւ յիշատակարանաձեւ շինուած աղբիւրը չորս կողմէ կը հոսեցնէ իր ջուրերը դետոնէն վեր բարձրացող փոքրիկ աւազանի մը մէջ : Լայն խաղարան, դրօսանքի մարգագաղտ ու ծառաստան կը յիշեցնեն իրեն բարձրակարգ մը լեռան ծոցին, բնութեան թարմութեան եւ քաղցրութեան մէջ :

« Քանի՞ տարուան համար վարձուած է այս կայանը : » Ինը :

« Պակասներ շատ ունի՞ք : »

« Ամէնէն առաջ հաստատութեան ներքնապատերու շարքին ներկերուն քիչ մը հինցած ու մաշած վիճակն է : Բայց գիտէք անշուշտ Կապոյտ խաչի տիկիններուն կամքի գործութիւնը ... »

Ես լուռ մնացի, եւ երեւակայեցի իզական սեռի արժանիքին մեծութիւնն ու խոնարհեցայ : Ո՞վ չի գիտեր հայ մօր աննկուն կամքն ու կորուսվել, անոր հաստատարութիւնն ու հանապազկատարած սքանչելի նուճումները մեր Ժողովուրդի բովանդակ պատմութեան ընթացքին : Կերպարաւոր ճանապարհին, կարծես կը զգայի թէ հայ մանուկներու փոքրիկ հայրենիք մը տեսնողի աղեցութիւնն էր որ կը տիրապետէր եւ կրկնէ կուտար ինծի :

« Շատ ապրիք դուք, անձնուէր տիկիններ Կապոյտ խաչի : »

ԿԻՒՐԵՂ ԽՐԱՅԵԱՆ

ՀԱՅԿ. ՊՍՏԱՐԱՅԻ ՀՌՈՄԻ ՄԷՋ

ՀՌՈՄ, Հոկտեմբեր 14ին Հոռոմի մայր տաճարներէն մէկուն մէջ, առաւօտեան ժամը 10ին ձայնաւոր պատարագ պիտի մատուցանէ կարգիւնալ Աղաճանեան : Պատարագը « Կատիկան » ռատիօ կայանին պիտի հաղորդուի կարճ ալիքներով (31, 10, 23, 55, 19, 84) :

Երգեցողութիւնը պիտի կատարեն Լեւոնեան վարժարանի ժողովուրդները ղեկավարութեամբ Յովսէփ վրդ. Գաթիթանեանի, Եկմարեանի քառամասն եղանակով :

Այս պատարագը, որ նուիրուած է ընդհանրական Գ. Ժողովի եւ վարդանանց 1500ամեակի յիշատակին, պիտի մատուցուի Ս. Յովհաննու Աւետարանչի Լաթիւրանեան մայր Տաճարին մէջ, ի ներկայութեան բարձրաստիճան կղերականներու ղեկավարներու եւ Action Catholique պատուիրակներու : — Լ.

Ռուս օրթոտքը կղերը այս դերն է որ կը կատարէ : Աւելին, կը միանայ Սովետներու պայքարին՝ Հոռոմի Եկեղեցիին դէմ : Ան, գործօն մասնակցութեամբ միջամտեց Չեխոսլովաքիոյ մէջ, յելլով համայնակար կառավարութեան վրայ, բաժնելու համար Հոռոմէն միադաւան եկեղեցին, որ վերստին միացած էր Հոռոմի ԺՉ. դարուն, սրահելով հանդերձ իր յունական ծիսակատարութիւնը : Մն այժմ օրթոտքը եկեղեցիին մաս կը կազմէ, Մոսկուայի պատրիարքին թելադրութեան կարեւոր խումբ մը միացւաւ Մոսկուայի : Սթալին չէ սխալած իր հաշիւներուն մէջ, ուս եկեղեցիին որ միշտ սպառնալիքի տակ եղած է իր գոյութեան ընթացքին, հլու գործիք մը դարձած է Ս. Միութեան աշխարհակալութեան համար :

ՅՆ՝ ԿՐՅԱՍ

ՃԸՆՅԻ — Ազգապահպանութի իրարանցու-

Ռո՞՞՞ մինչ զարմանալի անուն, «լատինահայ» տա-

Քրիստոսը միշտ ալ կը գտնուին աշխուրջ ան-

Վարեն և միշտ ալ կը գտնուին աշխուրջ ան-

Ֆրանսացիները կ'ըսեն թէ՛ լաւագոյն կատա-

Արդ՝ «լատինահայ» տառերու կատակը, որ

Վարեն և միշտ ալ կը գտնուին աշխուրջ ան-

Ռո՞՞՞ մինչ զարմանալի անուն, «լատինահայ» տա-

Քրիստոսը միշտ ալ կը գտնուին աշխուրջ ան-

Վարեն և միշտ ալ կը գտնուին աշխուրջ ան-

ՄՈՌՑՈՒՄ ԷԶԵՐ (1)

ՍԿԶՐՈՒՆՔԻ ՄԱՐԴԸ

Պարոն Բաղդասար, ձեզ համար բացատրելն

Անցեալ տարի, նոյն բանդէտը այս սինակ-

Ներկար տեսցին պարբերաբար իր արտայայ-

Ինչե՞ր չի խոստանար ան՝ իր «լատինահայ»

Չինացին, Ճափոնցին, Հրեան, Հայկէջը, Ա-

Կովկասահայերը իրաւունք չունին «հոսհոս»

ՊԵՐԾ

« ՀՐԵԱՆԵՐԸ ԿԸ ՏԻՐԱՊԵՏՏԵՆ

ԻՍԹՄԱՆՊՈՒԼԻ ԵՒ ԹՈՒՐԿ ՄԱՄՈՒԼԻՆ»

Պոլսոյ «Ճիւղճուրիչ» լրագիրը կը գրէ այս

Միջխորհրդարանական համաժողովին մաս

Գրենք մեր ամբողջ գործը և անսխալ գործը

Շիտակը կարմանալով կարգացինք այս գրու-

Կրնայ ըլլալ որ Իսրայէլացիները իրենք զի-

Պարոն Բաղդասար, ձեզ համար բացատրելն

Լի պնդել թէ Իսրայէլացիք Իսթանպուլը վերա-

Ամբողջ թուրք մամուլը զերծ կը մնայ հրէա-

Արաբական Լիկան անչուլտ շատ մը դատեր

Սենք ալ կրնանք միեւնոյն բառերով եւ միեւ-

Մենք ալ կրնանք միեւնոյն բառերով եւ միեւ-

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՐԸ ՀՈՒԱՆՏԱՅԻ ՄԷՉ

ՀԱՅՐԱՊԵՏԵԱՆԻ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

Ութըրիսի մէջ, հինգ տարին անգամ մը, համարանական ուսանողներ մեծահասակներ կը տունեն իրենց ուսումնական հիմնարկութեան տարեդարձը, պատմական թատերախաղի մը ներկայացում մով յուր պարը, երգը, երաժշտութիւնը եւ միջնադարեան տարազները սքանչելի գեղանկար մը կ'ընծայեն :

Այս տարուան համար՝ Հոլանտայի ուսանողական ուսումը որոշած էր ներկայացնել « Ճին - կից Սանի արշաւանքը » հայկ. բարձրակարգակիւ վրայ : Այս նպատակով, տեղւոյն Ուս. Միութիւնը Փարիզ զրկած էր Mlle Elisabeth Groudysը, որպէս զի հայկական պարը ուսումնասիրէ Տիկ. Պարգեւուհի Պետրոսեանի մօտ : Հայ արուեստագիտուհին ոչ միայն անոր սորվեցուցած էր երաժշտութիւնը, այլ նոյն ատեն յղացած էր հայկական պարը հմայիչ ճոխութեամբ մը ներկայացնելու ծրագիր մը, որոնցմով զինուած Ութըրիսի համարանական Միութեան ներկայացուցիչը վերադարձած էր իր երկիրը :

« Ճինկից Սանի արշաւանքը » ընթացողութիւնը տեղի ունեցած է բացօթեայ, զիջերուան ժամը մէկին եւ տեւած է մինչեւ առաւօտ : Մոնիոլ Սաքանին ճիւղերը, արեւելեան հանդերձներ հագած եւ ձեռքերն ընկած եւթադաններ, անցած են Ութըրիսի հրապարակէն, ջահերու շարքերէ լոյսին տակ : Հայկական նախընտրած հագած՝ Հոլանտայի ուսանողուհիները « Աչերիս մէջ խորհրդաւոր » պարերին երանգներով, ընդառաջ դադար են մոնիոլեան հեծելազօրքին, ճիւղն ու նազելաչափ ձեռքերովներով եւ բուռ բուռ ծաղիկներ սիրած անոնց վրայ :

Մտաւորապէս տասը վայրկեան տեւած է հայկական պարը, շնորհալի ու ներդաշնակ կըտոյթով մը եւ խոր սպաւորութիւն թողած միջազգային բազմութեան վրայ : Յայտարարին վրայ նշանակուած է Տիկին Պարգեւուհի Պետրոսեանի անունը իբր պարագիր :

Պէն Հ. ՊԱՂՏԻԿԵԱՆ որ յօդուածներ կը գրէ ամերիկեան թերթերու մէջ, վերջերս « ՏՅԸ Բրաւիտէն » ձերբագրուած ընտ ՏՅԸ Բիւրոյի Պուլիթիս օրաթերթին մէջ հրատարակած է 15 յօդուածներ որոնք յանդուգն քննադատականներ եղած են ամերիկեան մամուլի մէջ գրող եւ ձայնասիրուէն խօսող չորս յայտնի գրողներու եւ խօսողներու մասին : Պէնի գրութիւնները ունեցած են ջերմ գնահատութիւն եւ արժանացած 1951ի ՏՅԸ ձօրձ Ծոսթըր Փիլադելֆի պարգեւին, որ կը տրուի ձօրձի համարանական կողմէ իբրեւ գնահատութիւն այն « աչքառու ծառայութեան որ կը մատուցուի ձայնասիրուին : Անոնց խօսածներուն մէջ Պարտիկեան գտած է զանազան յերիւրանքներ սխալներ եւ : Նախագահ թրումբն կարգացած եւ գնահատելով ըսած է թէ « Առաջին անգամն է որ այսքան լիակատար եւ ճիշդ ուսումնասիրութիւն մը կատարուած է » :

Հոկտ. 14ին, Միութեալիթէի սրահին մէջ, հոն բազմութեան մը ներկայութեան, մեր հայրենակից Յակոբ Հայրապետեան թեքիք « Նոք - առ - թ » ով պարտութեան մասնեց իր վաղեմի մրցակից Լիւսիէն Գորանթէնը, նախկին արտիստ Ծրանսայի :

Երկրորդէն մինչեւ վերջին « քառու » Քո - ընթացողութիւնը տեղի իր յաջորդական կառուցումներով, բնաւ դադար չտուած Հայրապետեանի, որպէսզի աստիճանական չափանիշը տայ իր կարելու - թիւններուն :

Դատաւորը հինգերորդ « քառու » ին աղա - ըրուութիւն տեղեց Կուստայուզիին, յաճախակի կրկնած իր կառուցումներուն համար : Բայց ան նախազգումով իր դժուար պարտութիւնը, յամառեցաւ կիրարկել միեւնոյն թաքիքը : Վերջին « քառու » ի լրանալուն մէջ վայրկեան մնացած, սեւամորթը պարպուած չզգողուած եւ շքամ հարուածներէն, ձեռքը բարձրացուց ի նշան մրցումի լքման :

Նոյեմբեր 5ին, Փայլ տէ Սիոուի մէջ, համոզով պիտի վերատեսնենք Հայրապետեանը, որ այս անգամ պիտի մրցի Ծրանսայի միջակ ծանրութեան արտիստութեան համար : Իր հակառակորդը պիտի ըլլայ կաշմբուռն Լիոնցին՝ ԺողջՖ Ռուտը :

Սիլբանական օրերու իր կրակոտ մարտնչութեամբ, ու իրեն զօրավիղ նոր « Միւլիւն » խորհուրդներէն լաւագոյն օգուտը քաղելով, Հայրապետեանը մեզի այն համոզումը կը ներշնչէ, որ երեք շաբաթէն Ծրանսայի արտիստը պիտի դառնայ : Ա. ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

« Յիկարօ » մարդկան թղթակիցը կը գրէ այս մրցման առթիւ. — Միութեալիթէի մէջ, Ծրանսայի - Հայ կուսակցութիւնը Հայրապետեանի դասական եւ հաճելի խաղին վրայ կը կարծէինք աւելցած տեսել յարձակողականութիւնը, որ յաղթանակի ճամբան կը բանայ : Հայրապետեանի հակառակորդը խառնուկեց քարթերը ու ան չի կրցաւ վերահաստատել կարգը, այլ տարուեցաւ խառնաչիթութեան եւ կառուցումի յորձանքէն : Անշուշտ քաղութեամբ կուրծք տուաւ, յաճախակի այնքան դժուարին կուրին, բայց արտիստի կայծը բնաւ չեքեցաւ : Եթէ շողացած ըլլար, Քորանթէնը երազներու աշխարհը փոխադրուած պիտի ըլլար ...

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՌԱՄՆԵՐ

- × Խաղողը սեւ խաղողին նայելով կը սեւնայ. մարդն ալ իրմէ խելօքին նայելով կը խելօքնայ :
× Խաճանին ետեւը կեցիր, քան թէ տուղին առջեւը :
× Խրատ եթէ ունիս քեզի պահէ :
× Մեծ մարդ որ կայ՝ կրակ է. շատ մօտեանաս՝ կը վառիս, շատ հեռանաս՝ կը մոխի :

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (2)

Դ Ա Ր Ձ Ը

Ա.

- Մէկ հրամանքը կարգաս, տեսնենք ինչ է գրած, ես ծերացեր եմ աչքերս աղէկ չեն ջոկեր :
— Տղան կարգաց, ընդամէնը չորս - հինգ տող էր ու թունդ պաշտօնական դարձուածքներով շարադրուած : Երեք վարդապետացուներ քանի մը օր Խճիկոնք էին մնալու եւ Մայր Աթոռի վարչութեան անտեսով կը յանձնարարուէր որ Հայր Սուրբը ամէն կերպ լաւ հիւրասիրութիւն ցոյց տայ :
— Ծերուկին դէմքը քիչ մը պարզուեցաւ, չարիքը իր կարծածին չափ մեծ չէր :
— Ա՞տ է բոլորը. — Հարցուց տարակուսանքով.
— Այո՛, Հայր Սուրբ :
— Տիրացուներէն մէկը դո՞ւն ես :
— Այո, վարդապետացուներէն մէկը ես եմ. — սրբազրեց տղան « տիրացու » բառէն շատ չախորժելով :
— Իսկ միւս տիրացուները ինչո՞ւ ետ մնացին — շարունակեց վարդապետը կրկին իր ոճովը :
— Անոնք քանի մը օր աւելի ուշ պիտի գան :
— Խնդիրն այսպէս է, անգամ մը Ծիրակը միտսին պտոյտ տալ ու Անի երթալ էր միտքերնիս, անոնք որոշեցին կողքի ու երուանդակերտի վրայով Ա. խորհեանէն վեր ելլեն, բայց այդ կողմերը ես ան-

նիմ, անշուշտ իրենց ուսելիքը իրենք կ'եփեն, բայց վերջապէս ...
Եւ չզիտեր ինչպէս վերջացնէ իր կրած բեռի ծանրութիւնը հնար եղածին չափ խոշոր ցոյց տալու համար, թէեւ այդ « իր վիզը » ունեցած տունէն ամէնէն աւելի տուրխ էր, նախ վտահ էր վերջը մեծկակ դրամական նուէր մը ստանալու ալիւ յաճախ կը ստանար անոնց խոհանոցէն քաղքի կերակուրներ :
— Ի՞նչ հիւրեր են, — հարցուց երիտասարդը.
— Արեւիկայի քան ինչ, եկեր է ծծումբի ջուրը լողալու, սիրուն կնիք մը ունի, շատ լաւ մարդիկ են, շատ լաւ երեւելի, լեզուն բերնին մէջ կը դառնայ, յուր օրէնքներուն խորը տեղեակ :
Ան որ չըլլար վերի դաշտի արօտատեղին արդէն հիմա, ձեռքէս խլած կ'ըլլային Սալօի բամուկները, անցած աշնան էր դատարանը վերջապէս, մեր վանքին վրայ վաւերացուց : Չէ, շատ յայտնի մարդ է, կարելի է լսած ըլլաս Նիկողոս Գանեսին :
— Գանեսին, էջմիածին ընկեր մը ունիմ Ա. լեքանդրասպուլէն Գանեսին, կարելի է անոնցմէ է, վերջը երթամ տեսնեմ :
— Գնա՛, գնա՛, ուսումնական մարդ է վրայ տուաւ ծերուկը աշխուժ ու դո՛ւ չեչտով մը :
Այս խօսքերուն հետ առաջնորդեց տղան իր խուցին կից ցած տնակ մը եւ դուռը ետ հրեց :
Փոքրիկ հողաշատակ սենեակ մըն էր, ուր փայտէ երկար տախտէն ու փոքրիկ ճասարակ սեղանէ մը գատ ոչինչ չկար :

ՅԱՍՏԱՆ

իրեն արժամ էին երկու ոսկեղէն շքանշաններ :

Պահ մը ընկերներ դարձանք իրարու : Ուզեց դուրս քաշել ծոցէն իր ոսկեղէն շքանշանը :

Նահանգապետութեան վարժարաններու ամբողջ երկուսն աշակերտութեան ամսվերջի տոգանքն ու հանդիսութիւնները երկրորդ անգամ...

Չմեռ էր : Արեւի փայլը ուրախադէպ երեւոյթ էր : Կիրակի : Պարտէզի բարձրաւանդակին վրայ...

Բիչ մը աւելի ուժով կրթնած , այս անգամ իր ցուպին : Երբեմն կը բարձրացնէր գետնէն իր ափնայինները...

Սորապէս դպացուած՝ ատեն մը դիտեցի մեկ նուրբ : Ու ահա յանկարծ երեւակայութեանս առջեւ...

ՏԱՂԱՆԴԱՒՈՐ ԵՐԳԱՀԱՆ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ Յարութիւնեան, ինչպէս ժամանակին գրեցինք :

Գաղութ գաղութ

ՊՈՍԹԸՆԱՀԱՅ Տոքթ. Ալեքսանեան երկարօր- Քարտիկարամի բարձրախօս մը նուերած է Պոլսոյ Ազգ. Ս. Փրկիչ հիւանդանոցին :

ՍԱՆՈՒԹ ԳՐԱԳԻՏ ԿՈՍՏԱՆ ԶԱՐԵԱՆ Պէյրուի շատած է : Նաւամատոց դիմաւորելու դացած են...

ՕՐ. ՍԻՐԱՐՓԻ ՏԵՐ ՆԵՐՄԷՍԵԱՆ յայտնի բերանդադէտը Գահիրէէն վերջ գացած է Պէյրուի : Երբեք այցելու դասարան՝ ամերիկեան հնարարական կաճարին մէջ :

ՏՈՐՈՒՆԻ.— Անդրանիկ Մամիկոնեան մեռած է Պոլսէն Այրէսի մէջ Օգոստ. 22ին : Վասպու- ռակապի էր եւ կը կոչէին նաեւ «Կոլոտ Անտրո» :

ՊՈՒՆԵՆՍ ԱՅՐԻՍԻ մէջ մեծ շուքով տոնուած է Ն.Յ.Գ. վաթսուամէկամեակը, կը գրէ մեր թղթակիցը : Սոստ են ընկերներ Ս. թորգոմեան եւ Գ. Գալիթիանեան (նոր ժամանած) :

Զըջանաւարտներ կ'ըն այս տարի : Կաճառը աւար- տեցին 68անասնարոյժներ : Անասնաբուծութեան երիտասարդ մասնագէտներ կը դրկուին հանրապետութեան բոլոր շրջանները :

Սոստ են ընկերներ Ս. թորգոմեան եւ Գ. Գալիթիանեան (նոր ժամանած) : Երգչա- խումբը երգած է առաջնորդութեամբ Օր. Երանոսի Աւագեանի : «Պոլսէնու Այրէսի հայ երիտասարդութիւնը սկսած է ետանդուն աշխատանքի :

Սոստ են ընկերներ Ս. թորգոմեան եւ Գ. Գալիթիանեան (նոր ժամանած) : Երգչա- խումբը երգած է առաջնորդութեամբ Օր. Երանոսի Աւագեանի : «Պոլսէնու Այրէսի հայ երիտասարդութիւնը սկսած է ետանդուն աշխատանքի :

Սոստ են ընկերներ Ս. թորգոմեան եւ Գ. Գալիթիանեան (նոր ժամանած) : Երգչա- խումբը երգած է առաջնորդութեամբ Օր. Երանոսի Աւագեանի : «Պոլսէնու Այրէսի հայ երիտասարդութիւնը սկսած է ետանդուն աշխատանքի :

ՍՏՈՅԱՆՔ

ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՄԱՐՄԻՆԸ կազմախօսութիւն , ընախօսութիւն եւ առողջապահութիւն, նախկերթարանին բարձրագոյն կարգերուն համար :

«ՅԱՍՏԱՆ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ

(4)

Դ Ա Ր Չ Ը

Բ.

— Եկուր, եկուր, ո՛ւր մնացիր այսքան ուշ : — պոռոց տիկինը դէպի պատուհանը դառնալով :

Միջնահասակ, լեցուն, առոյգ մարմին մը, չափազանց տիկնոջ նմանող կտր դէմքով, միայն աւելի թարմ ու աւելի հպարտ արտայայտու- թեամբ, առանց զխարկի ու մանչու պէս մարմին կարճ կտրած, մութ գոյնի շրջադեմս մը վրան ու մէջքը լայն կաշի գտելի մը :

— Եկուր ծանօթացնեմ, մեր Կարօի ընկերն է : — դարձաւ Քանեան օրիորդին : — Պարոն Սիրաքեան : Քանեան Շուշանիկ Մե- լինեան :

— Սալիկը համարձակ շարժումով մը ձեռքը մեկ- նեց : — Կարօի ընկե՞րը, ուրեմն դուք ալ այս տար- ուն ընթացաւարտներէն էք :

— Այո, Օրիորդ . — պատասխանեց տղան թե- թեւ չփոթութեամբ մը : — Եւ երեւակայէ Շուշանիկ, երկու ամիսէն

կուսակրօն պիտի ձեռնադրուի — կցեց Քանեան մեղմ ժպտով մը :

— Կուսակրօն, իրա՞ւ . — ըրաւ ազլիկը ու ձեռքի զիրքերը պատահանին մէջ դնելով մտաւ ըզզի սենեակը :

Բայց նոյն վայրկեանին խի ներսը իր աղմուկը լսուեցաւ՝ մէկուն հետ կը վիճէր եւ խոսէր ետ եկաւ նորէն երկու տարեկանի մօտիկ երախայ մը պիւնը գրկած, որ գրեթէ մերկ էր :

— Այս կիներ երախան փձացնէ պիտի Մարի, անկանոն կը վարժեցնէք, տես դեռ մինչեւ հիմա պառկեցուցած չէ, խի երէկ հինգին քնացուցեր էիք արդէն այդպէս անկարգ ու անշտորձ, խեղճ թռչնիկս :

Եւ իբրեւ շոյանք երախայի մերկ ազդերը ձեռքերով՝ քանի մը ոտներէն ու հայերէն փաղա- ղահան ածականներ իրարու խոսեց, «մեծերու քմահաճոյքին գոհ» անուանելով շարունակ, ու հնչուն- հնչուն համբուրելով անոր թեւերը, վիզը, անրակը՝ մտաւ կրկին կից սենեակը :

Երախայի մայրն ալ դնաց քրօջ ետեւէն, նախ աւելի սաստիկ իրարանցում մը բարձրացաւ ներսը, բայց խոսքն բոլորովին լռեց :

— Իսկ մեր խօսքը ո՞ւր մնաց—դարձաւ Քանեան երիտասարդին . — հա, ձեր նոր ուզու- թեամբ վարդապետներու մասին կը պատմէիք, ուրեմն կը կարծէք որ խնդիրը այդպէս մեծ ծաւալ է առնելու :

— Ծարժումը սկսած է . ես ու իմ ընկերներս բացառութիւն չենք, այլ ամբողջ խումբ մը, որ չուտով կրկնապատիկ պիտի դառնայ :

— Օժտել մեր հոգեւորականութիւնը բարձր կրթութեան տէր անհատներով, նորոգել հայ եկեղեցին ու ծառայել հայ ժողովուրդին :

Քանեան մտածկոտ գլուխը կախեց : Մինչ երիտասարդը տաքած վրայ տուաւ՝ հետզհետէ աւելի ողկւորուելով :

— Ախ, չգիտէք պարոն, թէ ինչ աստիճանի անպէտք է դարձած մեր հոգեւորականութիւնը ժողովուրդի դարգացման գործին համար : Անտարբեր, շահամուտ, ետական, տղտ, ոչ մէկ դադարաբեկան ձգտում, ոչ անձնազոհութիւն, կամ գէթ մաքուր դպացում, եւ չէք կրնար երեւակայ- յել, թէ ինչ հաճոյք է մտածելը, որ այդ փոտած մարմինը պատուս պիտի, որ այդ ճահճացած կեանքին մէջ թարմ հոսանք, նոր ձգտումներ պիտի մտցնես, որ պիտի կռուես, մաքառես ու հալածուես, բայց պիտանի եւ օգտակար ըլլաս :

Քանեան յափշտակուած՝ կը նայէր տղու ոգեւորութենէն կայծկրտող աչքերուն : Եւ ահլըն- թարթ մը լուռութենէ վերջը՝ ըսաւ տեսակ մը վարանումով :

— Քանի ձեզի կը լսեմ, այնքան աւելի ցաւ կը զգամ : Ձեր այդ աղնի ողկւորութեան համար աւելի արժանի նպատակ մը կը ցանկայի, քան ձեր ընտրած հոգեւորականութիւնը :

— Ինչպէ՞ս թէ . — հարցուց տղան բոլորովին պաղած : — Ու Քանեան շարունակեց՝ ինք ալ տեսակ մը պաղած ու տխուր խօսուածքով :

Լ. ՇԱՆԻ

(Շար.)

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ Փարիզի մէջ

Հ. Յ. Գ. Փարիզի Շրջ. Կամրակի կողմէ եւ մասնակցութեամբ շրջանի բոլոր կամրակներու :
Կիրակի 28 ՀՈԿՏ. Կէս օրէ վերջ 3.30էն Կէս դիշեր, 5րդ թաղամասի քաղաքապետարանի շէնթ օրա - ՚հին մէջ, Place Pantheon :

Կը նախագահէ ընկեր Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ
Կը խօսին ընկերներ Խ. ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ եւ Յ. Ե. ԴԻՍՁԱՐԵԱՆ :

Ուղերձ՝ Հ. Յ. Գ. Նոր Սերունդի Կեդր. վարչութեան կողմէ :

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին Հ. Յ. Գ. Նոր Սերունդի Շալիլի երգչախումբը՝ ղեկավարութեամբ ընկեր Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆԻ, տաղանդաւոր երգչուհի Օր. Մ. ԿԱՌՎԱՐԵՆՅ, ծանօթ դաշնակահարուհի Օր. ՃԻՆՃԵԱՆ, արտասանութիւն Տիկին ԱՐՄ. ԲԱՆՈՒԵԱՆ, թատիստ ԳԱՐԵԳԻՆ եւ ընկեր ԲԵՆՕ :

Բացառիկ անակնկալ մը, Ամերիկացայ յայտնի սերունդ երգչուհի՝

Տիկին ՇՈՒՇԱՆ ՏԸ ՄԻՄՈՆ մեր մէջ
Եւրոպական պարեր ԿԱՐՑ ՍԱՐԵԱՆԻ նուազախումբով :

ձեռք պիւֆէ Մուտք 100 ֆր.

ՄԱՐՍԷՅԻ ՄԷՋ, ՆՈՅՆՄԵՐ 24ԻՆ :
Գազա տ'իտալիա սրահին մէջ, մեծ պատրաստութեամբ : Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն :

ԻՍԻԻ ՄԷՋ
Այս Շաբաթ ժամը 8.30էն մինչեւ լոյս, Իսիի քաղաքապետարանի սրահին մէջ :

Պատուոյ նախագահութեամբ M. ED. DEPPEUX (député de la Seine et Maire de Sceaux) :
Կը նախագահէ ընկեր ՀՐԱՆԴ ԱԿՈՆԱՅԵԱՆ
Կը խօսին ընկերներ Հ. ԲԱՆՈՒԵԱՆ եւ Յ. Ե. ԴԻՍՁԱՐԵԱՆ

Գեղարուեստական ծոխ բաժնին կը մասնակցին Օր. Մ. ԿԱՌՎԱՐԵՆՅ եւ Օր. Ա. ՔԷՍՏԷ - ԵԱՆ (երգ), Նոր Սերունդի երգչախումբը ղեկավարութեամբ Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆԻ, ոտանակի պալէի խումբէն IRENA GRJEBINA, ROSTOM եւ HELENE ZERETELLI, եւ արտասանութիւններ, երգեր երիտասարդ Նոր Սերունդականներէ :

Պարեր մինչեւ լոյս ԿԱՐՑ ՍԱՐԵԱՆԻ նուազախումբով : Գիւլերը ժողովրդական

Վիէն Յետաձգուած է Նոյ. 4ին :

ԿՐԸՆՈՊԸ ԿԸ ՏՕՆԷ ՀՈԿՏ. 28ԻՆ :
Armenoville սրահին մէջ, ժամը 15.30ին :
Կը նախագահէ ընկեր Ս. ՄԻՍԼԵԱՆ
Կը խօսին ընկերուհի ԷԼԷՆ ԲԻԻՉԱՆԴԻ եւ ընկ. Յ. ՊԱՊԻԿԵԱՆ :

Մինչեւ Կէս դիշեր եւրոպական պարեր, ընտիր նուազախումբով :

ՍԷՆ ՇԱՄՈՆԻ ՄԷՋ
27 Հոկտեմբերին, շաբաթ երեկոյ
Կը խօսի Ընկերուհի ԷԼԷՆ ԲԻԻՉԱՆԴԻ

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆԻ մէջ Նոյեմբեր 4ին, (Կիրակի)

ԱՅՅ ԱՄԵՆԱՅՆ ՄՐԲՈՅ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻԻ
Հ. Յ. Գ. Նոր Սերունդի Փարիզի Շրջ. վարչութիւնը կը կազմակերպէ այցելութիւն մը՝ ֆէրլաչիի գերեզմանատունը, մեր մեծ մեծերի շիրիմներուն : Հաւաքուելի ժամը 3ին Անդրանիկի դամբարանին առջեւ :

ՓՈՒՍՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ
Տարաբախտ ԿԱՐՊԻՍ ՓՈՓԱՉԵԱՆԻ մահուն անթիւ, Լիոնէն Պ. Յակոբ Վարժապետեան ցուակցութիւն կը յայտէ այրի Տիկին Բարուհի Փափազեանի եւ Շ. Նարզունիի, ու փոխան ծաղիկ - պսակի հազար Քր. կը նուիրէ «Հայ - Բոյժ» ի Փոնտին :

ՇՆՈՐՀԱՎԱԼԻՔ.
Մյրի Տիկին Բարուհի Փափազեան եւ զուակը Սուրենիկ, ինչպէս եւ Շ. Նարզունի շնորհակալութիւն կը յայտնեն «Յաւաջի» եւ արտասահմանի մամուլին, Կապոյտ Պաչին եւ Հ. Յ. Գ. մարմիններուն, եւ ամէն անոնց որ դրաւ ու բերանացի ցուակցութիւն յայտնեցին իրենց ամուսնոյն, հօր եւ փեսայի տարաբախտ ԿԱՐՊԻՍ ՓՈՓԱՉԵԱՆԻ մահուն անթիւ :

ՓՈՒՍՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ
Տարաբախտ ԿԱՐՊԻՍ ՓՈՓԱՉԵԱՆԻ մահուն անթիւ, Լիոնէն Պ. Յակոբ Վարժապետեան ցուակցութիւն կը յայտէ այրի Տիկին Բարուհի Փափազեանի եւ Շ. Նարզունիի, ու փոխան ծաղիկ - պսակի հազար Քր. կը նուիրէ «Հայ - Բոյժ» ի Փոնտին :

ՇՆՈՐՀԱՎԱԼԻՔ.
Մյրի Տիկին Բարուհի Փափազեան եւ զուակը Սուրենիկ, ինչպէս եւ Շ. Նարզունի շնորհակալութիւն կը յայտնեն «Յաւաջի» եւ արտասահմանի մամուլին, Կապոյտ Պաչին եւ Հ. Յ. Գ. մարմիններուն, եւ ամէն անոնց որ դրաւ ու բերանացի ցուակցութիւն յայտնեցին իրենց ամուսնոյն, հօր եւ փեսայի տարաբախտ ԿԱՐՊԻՍ ՓՈՓԱՉԵԱՆԻ մահուն անթիւ :

Le Gérant : A. NERCESSIAN
Imp. DER AGOPIAN, 17, Rue Damesme, Paris (13)

Մեր բաժանուրներուն եւ ընթերցողներուն

Կը խնդրուի մեր բոլոր բաժանողներէն իրենց հաշիւները կարգադրել մինչեւ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ ՎԵՐՁ : Նոյեմբերի ընթացքին հետզհետէ պիտի դադրին բոլոր պարտք ունեցող բաժանողներու թիւերը :
Որ եւ է ծանուցում նկատի չառնուելը երբ վճարուած չէ :

Վարչութիւնս ի վիճակի չէ ապառիկ թերթ զրկելու կամ ձրի ծանուցում դնելու :
Անգամ մը եւս կը խնդրուի դիւրացնել իր գործառնութիւնները : ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Յ Ո Ւ Շ Ա Տ Ե Տ Ր

ՓԱՐԻՉ. — Հ. Յ. Գ. Բաֆֆի խումբի ժողովը այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին :
Հ. Յ. Գ. ՊԱՆԵՆՑՕ ՔԱՇԱՆԻ «Արծիւ» ենթակոմիտէի ժողովը այս Ուրբաթ ժամը 21ին, 17 rue Ampère, Cachan :

ՓԱՐԻՉ. — Հ. Յ. Գ. «Սեւակ» խումբի ժողովը այս Ուրբաթ ժամը 6ին, ընկ. Լ. Տէր Մինասեանի բնակարանը, 14 rue de Vienne :
Հ. Յ. Գ. ՄԱՐՍԷՅԻ ՇՐՋ. կոմիտէի ժողովը կը հրաւիրէ շրջանի բոլոր ենթակոմիտէներուն եւ խումբերուն վարչութիւնները, այս շաբաթ ժամը 9ին, Ահարոնեան ակումբին մէջ :

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆԻ «Անտոյ» ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը այս շաբաթ իրիկուն ժամը 20.30ին, Հայոց մատուռին մէջ : Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է :
Ֆ. ԿԱՊ. ԽԱՉԻ Փարիզի մասնաճիւղի ժողովը այս երկուշաբթի ժամը 3ին, Տիկ. Չիթունիի բնակարանը, 13 rue Caumartin :

ՄԱՐՍԷՅԻ. — Վասյ. Հայր. Միութեան ժողովը 4 Նոյ. կիրակի կէսօրէ վերջ՝ ժամը 3.30ին, 48 Bld. d'Athènes (նախկին Bld. Dugommier) Hotel Normandie ներքնասրահին մէջ : Կարելոր օրակարգ : Ներկայներու թիւը մեծամասնութիւն կը համարուի :
ԱՐՄԵՆԻԱ ԵՐԳՁԱՍԽՈՒՄԻ, ՄԱՐՍԷՅԻ
1. — Շաբաթ, 17 Նոյեմբեր, ժամը 21 - 5
Մեծ պարահանդես, գլխաւի մէջ,
Քաղաքի ամենաբարձր օքսիդարով,
Մաքուր պիւֆէ — ամուրղ զկայ :

2. — Կիրակի, 16 Դեկտ. ժամը 16ին,
Հայ երգի օրը, Թէպրը տ'Ալմէի մէջ,
9 Հայ երգահաններու գործերէն 21 կտոր
համերգ, մեներգ ու դաշնակ, 13րդ ստաջիմ
անգամ լսելի, նաեւ Ա. ԽԱՉԱՍԻԱՆԻ Գա - յիանդան :

ՀԱՃԵԼԻ ԱԻԵՏԻՍ

Լա Կոման Տիսթիլլոր տի փառք Հաստատու - թիւնը, մեծաշուքիտեք հոշակաւոր ՇԻՐԱԿ ՕՂԻԻ, կը ծանուցանէ ստեղծուած նոր տեսակ օգիլի մը՝ որ կը կոչուի «CHIRAG 52» (ՇԻՐԱԿ 52) :
ՇԻՐԱԿ 52ը, որ 45 աստիճան է, մեծապէս պիտի որակացնէ օդի սիրահարները, արեւի գայլն ջրախաղի խմելու սովորութիւնը ունին : Ինչպէս նախկին ՇԻՐԱԿ օդի իր համակիրներուն նախընտրութիւնը վայելած է, ՇԻՐԱԿ 52ն ալ թէ՛ գոտ եւ թէ՛ ջրախաղի խաղներու համոյճ պիտի կրկնէ, անոնց ներկայացուած իր սովորական վաճառանքի - շով :

Dépot Central. — Grande Distillerie du Parc, 1—3, Bld. Onfroy, Marseille. Tél. Prado 82.93, 83.50.
Dépot pour la Région Lyonnaise. — D. BAHA - DOURIAN, 246, Rue Vendôme, Lyon. Tél. M. 11.84 :

ԵՐԻՏԱՍՍԱՐԴՆԵՐՈՒ ՊԱՐԱՀԱՆԴԻՍ

Եթէ կը փափաքէք հաճոյալի օր մը վայելել, պատրաստուել էք Մարտէյլի Վասյ. Հայր. Միութեան արտակարգ պարահանդէսին (24 Նոյ.) : Մանրամասնութիւնները յաջորդով :

ԱՐԵԻԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ

Թարմ պտուղներու եւ բանջարեղէններու համար Հոկտեմբեր 25ին կը ԲԱՅՈՒԻ
ՅՈՎԱԵՓ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆԻ
Նոր նպարավաճառատունը
Porte d'Italie, Kremlin Bicêtre, 3 rue Général Leclerc
Ընտիր ապրանք դիւրամատչելի գիւլիերով : Անգամ մը այցելեցէ՛ք, գոհ պիտի մնաք եւ պիտի ստանաք բացման առիւ ՆՈՒԷԻ մը :

ՀԱՐԱՇ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH Fondé en 1925, R.C.S. 376.286

Directeur : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme . . PARIS (13) Métro : TOLBIAC

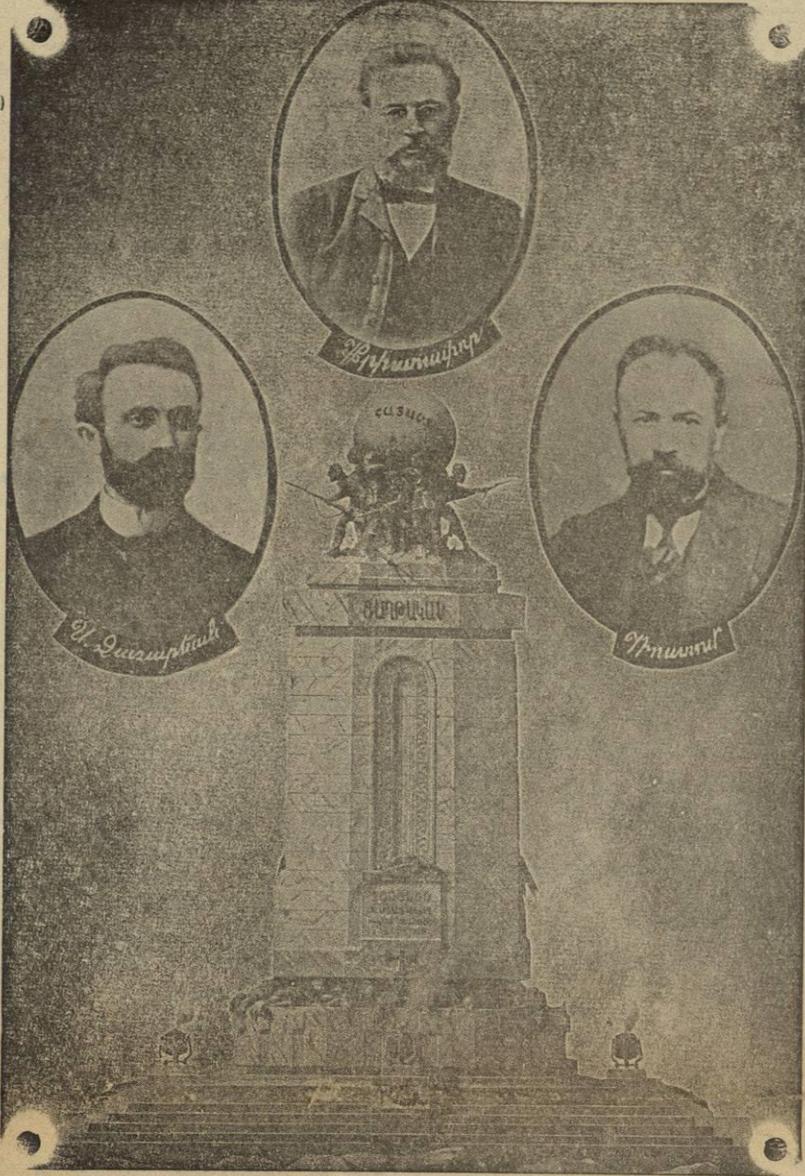
Վեցամս. 1100 ֆր., Տար. 2200, Արտ. 3000 ֆր.

Tél. GOB. 15-70 Գիճ 10 ֆր. C.C.P. Paris 1678-63

Dimanche 28 Octobre 1951 Կիրակի 28 ՀՈՎՏԵՄԲԵՐ

27րդ ՏԱՐԻ — 27 Année No. 6597-նոր շրջանի քիւ 2008

Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍՍԱԿԻԱՆ

ՄԵՐ ԵՐԵՎ ՀԻՄՆԱԳԻՐՆԵՐԸ

ՄԵՐ ԽՕՄԻՔ

ԱՆՓՈՒԱՐԻՆԵԼԻՆ

Բարեկամ թէ թշնամի, տարիներով չունչ եւ մեղան ուզաւած են Դաշնակցութեան մասին:

Խօսած են եւ գրած: Փառաբանելով կամ քննադատելով: Պարկեշտօրէն վերլուծելով անոր արժանիքներն ու վրիպումները: Կամ չարախօսելով տգիտութեամբ եւ ատելութեամբ:

Դեռ տարիներ պիտի անցնին եւ երկու կողմերն ալ պիտի խօսին ու գրեն, համաձայն իրենց հայեցողութեան:

Եթէ օր մը Դաշնակցութիւնն ալ պատմութեան անցնի, վերջնապէս իրագործելով իր հիմնական առաջադրութիւնները, կամ դառնալով աշխատաւորական կուսակցութիւն, առնուազն յիսուն տարի պիտի խօսին ու գրեն իր մասին:

Եւ փոխասացութիւնը պիտի շարունակուի. — Անելիք ունի: Չունի: Ունի: Չունի: ...

Շատ բնական երեւոյթ մը, քանի որ մեր կուսակցութեան ծնունդը, զարգացումը եւ գործունէութիւնը սերտօրէն կապուած են այս ժողովուրդի պատմութեան հետ:

1919ին աշխան, երբ տակաւին դաւանափոխ չէր եղած, հանդուցեալ պատմագիրը, Լէօ (Առաջել Բարախանեան) թախանձագին կը խնդրէր Հ. Յ. Դ. Գրդ ընդհ. ժողովի պատգամաւորներէն իրեն տրամադրել Դաշնակցութեան անհամար փաստաթուղթերը:

Այդ միջոցին ձեռնարկած էր իր պատմական ուսումնասիրութեանց եւ կը հարցնէր գիտակից մարդու մը տրամաբանութեամբ.

— Ինչպէս կարելի է Հայոց պատմութիւն գրել, առանց ուսումնասիրելու Դաշնակցութեան 25 — 30 տարուան գործունէութիւնը, որ սերտօրէն կապուած է Հայ ժողովուրդի կեանքին հետ: Կրնայինք յիշել ուրիշ վկայութիւններ նոյն օտար աղբիւրներէն:

Բայց ինչո՞ւ խնդրել նիւթը, երբ այնքան խօսուն է ամենօրեայ պատկերը:

Ինչպէս 1922 արտադրողէն առաջ, այսօր ալ բազմերես մամուլ մը էջեր կը մրտէ, փրփուր

տեղալով Դաշնակցութեան դէմ:

Անոնց համար անսպառ դրամադուլիս մըն է Գրիստափօրներու, Չաւրեաններու եւ Ռոստոմներու հիմնած կազմակերպութիւնը: Հոսուն աղբիւր մը, զոր թէ կը քամեն եւ թէ կ'ուզեն ցամքեցնել կամ պղտորել ...

Անցեալ տարի «անխորտակելի» կոչեր էինք, մեր կազմակերպութիւնը, Դաշնակցութեան Օրուան առթիւ:

Ինչու չըսել նաեւ «անփոխարինելի», նկատի ունենալով եւ երէկը, եւ այսօրը:

Մենք չենք սիրեր ճոռոմ, սնամէջ բառեր գործածել: Ածականները չեն որ պիտի բացատրեն կամ բարձրացնեն Դաշնակցութեան դերն ու արժէքը:

Աչք մը նետեցէք հայկական իրականութեան վրայ եւ դատեցէք:

Նահանջ եւ տեղատուութիւն՝ վերէն վար: Թմրութիւն, համակերպում, լճացում, ամէն ճակտի վրայ: Քաղաքական տենչերէն մինչեւ մըշակոյթի հոգեբը:

Բայց կայ Դաշնակցութիւնը, միշտ արթուն եւ գործօն: Ուժ մը կենդանի եւ երիտասարդ հակառակ իր վաթսուս տարիներուն:

Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը այն հզօր աղբակն է որ եւ կը խանդաղատի իր շունչով ստեղծուած հայրենիքի նուաճումներուն վրայ, եւ աչքն ու ականջը սուր կը պահէ անոր տառապանքներուն, տենչերուն եւ պահանջներուն հանդէպ: Միեւնոյն ատեն տարազիր բազմութեանց ազատ եւ հարազատ ձայնն է ան, հասուն եւ հաւատարիմ խօսնակը: Լայն ցանց մը փռած աշխարհի բոլոր ափերուն վրայ, ան կը մարտնչի բոլոր կեղծիքներուն եւ խարխուլութեանց, արտաքին թէ ներքին դաւերուն դէմ:

Մահամանափակ չէ իր հորիզոնը: Ոչ ալ օտարէն փոխ առնուած, թարգմանուած կաղապար մը իր հանդանակը:

Ինչպէս իր ժողովուրդին աշխարհահայեացքը, Դաշնակցութեան դաւանանքն ալ կը բխի մայրենի հողէն եւ շուրէն: Սեփական, ինքնաձիւն աշխատանքն:

Ատոր համար ալ անփոխարինելի է բոլոր ճամբաներուն վրայ:

1949

Չորչի կը սանի յարթանակը

Ընտրական շրջապտոյտներու ընթացքին, վարչապետ էթլի կը սիրէր օրինակ բերել Թրոմբընը, իբրեւ մէկը որ նախազահ ընտրուած էր հակառակ բոլոր նախատեսութիւններուն: Նախարարապետին լաւատեսութիւնն ի դերեւ ելաւ, ու ընտրական երէկի փոթորիկին մէջ, ոչ միայն կորսնցուց անցեալ տարի շահած վեց քուէի այդ ճղճիմ առաւելութիւնը, այլ Անգլիոյ հիւսիս-արեւմտեան ճարտարարուեստական շրջաններուն մէջ, որոնք մինչեւ այժմ աշխատաւորականներուն ի նպաստ քուէարկած էին:

Քուէհամարին ընդհ. թիւը չէ հրապարակուած, բայց արդիւնքը մեծ մասամբ ծանօթ է արդէն. — Չորչիլ ցանկին գլուխը կուգայ 299 աթոռով, շնորհիւ Ազատականներու բարեհաճութեան. անոնց մէջ են նաեւ հիւս. Իրլանտացի չորս երեսփոխաններ, որոնք ընտրուած էին պարզապէս իրենց դէմ թեկնածու չգտնուելուն պատճառով ...

Աշխատաւորական երեսփոխաններու թիւը առ այժմ 259ն է, 1950ի 276ի փոխարէն, բայց կարելի է յուսալ թէ 10—20 հոգի եւս բարգուռի այդ համարանքին վրայ: Փորձագէտները կը կարծեն թէ անոնց կորուստը տասը աթոռէ աւելի չի կրնար ըլլալ: Կուսակցութեան բոլոր նախարարներն ալ վերընտրուեցան, մանաւանդ Պեւանի խմբակցութիւնը, որ աշխատաւորականներու ճախ թիւը կը համարուի եւ շահած է ջախջախիչ մեծամասնութեամբ իր ընտրական շրջանահիւներուն մէջ:

« Լը Մոնտ » խոր վերլուծման մը կ'ենթարկէ Անգլիոյ երեսփ. ընտրութեանց արդիւնքը եւ կը գտնէ որ պահպանողականներու կացութիւնը կարծուածին չափ ալ փայլուն չէ: Պ. Պեւան, աշխատաւորականներու նախկին առողջապահական նախարարը, անշուշտ ձեռնածալ պիտի չնստի եւ կրնայ լուրջ դժուարութիւններ պատճառել Չորչիլի կառավարութեան: Ժողովուրդին կարծիքը երկուքի բաժնուած է. մէկ կամ միւս կողմը չի յաջողիր ապահովել ջախջախիչ մեծամասնութիւն մը, որ երկար ատենէ ի վեր տեսակ մը աւանդութիւն դարձած էր Մեծն Բրիտանիոյ պետական կեանքին մէջ: Նորին վեհափառութեան կառավարութիւնը կը գտնուի տնտեսական, երեւտական ու քաղաք. ահաւոր դժուարութիւններու առջեւ եւ առանց Մ. Նահանգներու լայն աջակցութեան պիտի չկարենայ իր գոյութիւնը պահել:

Ուրիշըն Չորչիլ, որ իր ընտրական շրջանահիւն մէջ յաղթական դուրս եկած է 18.579 քուէի առաւելութեամբ, լսելէ ետք իր ընտրութիւնը յայտարարած է. — Հիմա թերեւս պիտի յաջողինք կուսակցական պայքարին դադար մը տալ, որ մեզի թոյլ պիտի տայ կանգ չառնել միայն մեր թշնամիներու թերութեանց, այլ լաւագոյն կերպով ճանչնալ անոնց յատկութիւնները»:

Սուրիոյ սազնապը

ԴԱՇՆԱԿԻՑՆԵՐԸ ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՐ ՄԸ ԿԸ ՅԱՆՁՆԵՆ

Անցեալ օր ծանուցած էինք թէ՛ Սուրիոյ վարչապետ Հասան էլ Հաքիմ փաշա հրաժարած է իր պաշտօնէն, արտ. նախարար Պ. Ֆէյտի Աթաշի ճառին հետեւանքով: Նախարարը իր համերաշխութիւնը կը յայտնէր Եգիպտոսի եւ դէմ կ'արտայայտուէր Միջին Արեւելքի պաշտպանողական դրութեան:

Դաշնակից չորս պետութեանց դեսպանները երէկ ծանուցագիր մը յանձնեցին Պ. Ֆէյտի Աթաշի, որ ճշդիւ կը շօշափէ այդ հարցը: Անոնք երեւի կ'իմացնեն Դամասկոսի կառավարութեան, որ հակառակ Եգիպտոսի մերժումին, իրենք պիտի շարունակեն Միջին Արեւելքի վերաբերեալ խորհրդակցութիւնները եւ պատրաստ են լսելու Սուրիոյ թեղադրութիւնները:

Հանրապետութեան նախարարը չորեքշաբթի օր հրաւիրած էր Հասան էլ Հաքիմ փաշան, որ ետ առնէ իր հրաժարականը: Կը յուսացուէր որ վերջինս ընդունէր, բայց այժմ կը թուի թէ դաշնակիցներու ծանուցագիրը աւելի պիտի խորացնէ տարակարծութիւնը վարչապետին եւ իր արտ. գործոց նախարարին միջեւ:

ԵԳԻՊՏՈՍ ԿԸ ԲԱՆԱԿՑԻ ՌՈՒՄԻՈՅ ՀԵՏ ԱՌԵՒՏԻՐ. ԴԱՇՆԱԿԻՐ ՄԸ ԿԸ ԿԵՔԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Եգիպտոսի արտ. գործոց նախարարութեան խօսնակը յայտարարած է թէ մօտ օրէն Խորհ. Միութեան հետ բանակցութեան պիտի սկսին, առեւտրական դաշնագիր մը կնքելու համար: Մոսկուայի եգիպտ. դեսպանը արդէն նախազիծ մը յանձնած է, որ եթէ ընդունուի խորհ. կառավարութեանէն, իբր հիմ պիտի ծառայէ դաշնագրին: Սովիէթ Միութիւնը կը ջանայ նպաստաւոր աղբի մը առաւելութիւնները ձեռք բերել Գահի-րէի կառավարութեանէն, որ իրեն առաջնութիւն պիտի տայ գնելու եգիպտ. բամպակը: Երեք տարիէ ի վեր երկու պետութիւններու միջեւ առեւտրական յարաբերութիւն գոյութիւն ունէր ար-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարգալ Դ. էջ)

